

Aplec del Pi de les Tres Branques

Castellar del Riu

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A la zona de Castellar del Riu
Emplaçament	Al Pla de Campllong.

Coordenades:

Latitud:	42.11047
Longitud:	1.78181
UTM Est (X):	399286
UTM Nord (Y):	4662760

Classificació

Número de fitxa	08050 - 99
Àmbit:	Patrimoni immaterial
Tipologia	Manifestació festiva
Estil / època:	Contemporani
Segle	XX-XXI
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Obert
Ús actual:	Lúdic
Titularitat	Pública
Autoria de la fitxa	Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa:	dl., 07/11/2011 - 01:00

Descripció

La Festa del Pi de les Tres Branques es celebra el tercer diumenge de juliol. El punt de celebració del tradicional aplec és a Campllong, a l'entorn del Pi de les Tres Branques.

Els actes que es realitzen al voltant del Pi són de caire divers i han anat variant al llarg dels anys. Actualment, cap a les onze del matí es fa una cercavila amenitzada per la Cobla Pirineu, els gegants d'Espinalbet, els Trabucaires de Castellar del Riu i el seguici del rei infant Jaume I, Guillem de Montrodon i la seva cort d'infants. La cercavila s'inicia des de la cruïlla de la carretera dels Rasos amb la que va al Pla de Campllong i s'arriba fins al Pi de les Tres Branques. Un cop arribats al Pi es fa una lectura de textos de Jacint Verdaguer, entre altres. També és moment per als parlaments de caire patriòtic. En finalitzar aquests actes es fa una audició de sardanes per cloure amb un dinar popular.

La part més política i reivindicativa es celebra al voltant del Pi Jove, consisteix en diversos parlaments de polítics, personalitats reconegudes, populars, i altres. Seguidament es fa un dinar.

Història

A inicis del segle XX, diversos joves, alguns membres de la Unió Catalanista, començaren a celebrar aplecs i trobades al voltants del Pi. Van ser els inicis d'un aplec que any rera any va anar esdevenint un símbol cada vegada més conegut de la lluita per les llibertats nacionals. Sense oblidar que per molts el Pi continuava essent un símbol religiós.

Arran del triomf de les forces catalanistes i democràtiques en les eleccions a la Mancomunitat de Catalunya de l'any 1921, uns quants nacionalistes berguedans van celebrar-ho amb una trobada al Pi de les Tres Branques. Van fer una missa, ball, audició de sardanes, etc. Aquesta celebració es realitzà el 25 de juliol d'aquell 1921, per Sant Jaume, amb presència de persones vingudes de molts indrets, entre els quals hi havia diputats de la Mancomunitat (Iu Minoves, Antoni Sansalvador), exdiputats, els poetes Ventura Gassol i Salvador Perarnau, representants de diverses entitats culturals i polítiques, etc. Aquest acte significaria un canvi en les trobades i aplecs que fins llavors s'havien fet al peu del Pi, donant-li popularitat i reconeixement com a un acte identitari del conjunt de països de llengua catalana.

Durant les dictadures de Primo de Rivera i de Franco no es van poder celebrar els aplecs, ja que van prohibir aquest tipus de manifestacions. La recuperació de la trobada no es produirà fins el 1980, arran de la proposta per part de l'Ajuntament de Berga. La diada d'aquell any va ser molt concorreguda, s'hi van aplegar 3.000 persones. En aplec s'hi reuniren personalitats molt diverses com el mateix president del Parlament Heribert Barrera, el conseller de la Presidència Miquel Coll i Alentorn, diputats, regidors, dirigents sindicals, el bisbe Antoni Deig, mossèn Ballarín, erudits, personalitats culturals,..., donant a la trobada caire de Diada Nacionalista.

Les primeres diades es van celebrar per Sant Jaume (25 de juliol), per tal de fer-la coincidir amb l'aplec de l'any 1921, que era dia festiu a Catalunya. Va ser posteriorment, que la festa es canvià pel tercer diumenge de juliol. Al llarg dels anys la Diada Nacionalista va anar esdevenint més popular i concorreguda (aplegant-se fins a 14.000 persones). Malauradament, a partir de 1986 es van començar a produir certs enfrontaments entre els participants a la diada. Un grup d'independentistes va increpar els militants de Convergència i va cremar banderes espanyoles. L'any següent, CDC i ERC no van assistir a l'acte. El 1988 es van produir enfrontaments entre persones del Moviment de Defensa de la Terra (MDT). El 1991 hi van haver agressions per part de militants del MDT contra les joventuts d'ERC i de CDC. El 1996 és el punt culminant de la degeneració de la festa amb els enfrontaments d'un grup de 30 independentistes encaputxats i un altre col·lectiu independentista, amb resultat de deu ferits lleus.

Aquest esdeveniments i el caire que havia adoptat l'aplec va determinar a les autoritats locals i nacionals a reconduir la diada donant-li un esperit més festiu i lúdic. La diada manté actes de caire polític, amb parlaments d'algunes autoritats, representants de formacions polítiques i socials, entre altres. Aquest conjunt d'actes paral·lels són la majoria organitzats al voltant del Pi Jove, també compten amb una part més festiva i lúdica, des d'una caminada fins a un dinar popular, alguna actuació musical o recitals poètics.

Bibliografia

- FELIPÓ, R. (2003): Mossèn Cinto i el Pi de les Tres Branques. Edicions El Mèdol, Tarragona.
- SANJUAN, A. (2010): Patrimoni històric de Castellar del Riu. La Patumaire Edicions, Berga.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.
- TORRES, C.A.(1905) . "Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà", p. 167, Barcelona.
- VV.AA.(1981) "Gran geografia Comarcal de Catalunya", vol. 2, El Berguedà, Barcelona.
- VV.AA. (1994:65-68). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

www.castellardelriu.cat

www.festes.org/articles.php?id=673

